

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ”
(для бакалаврів, спеціалістів)**

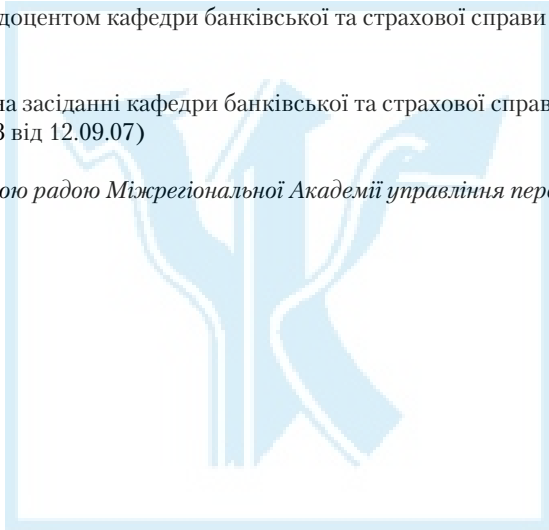
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри банківської та страхової справи
В. Д. Бігдашем

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 3 від 12.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Бігдаш В. Д. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Соціальне страхування” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2008. — 74 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, методичні матеріали до семінарських та практичних занять, методичне забезпечення самостійної роботи студентів, методичне забезпечення контролю знань, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вивчення дисципліни — надання студентам глибоких теоретичних знань та практичних навичок щодо організації соціального страхування, управління діяльністю фондами соціального страхування, розробки умов здійснення різних видів соціального страхування з урахуванням специфіки їх здійснення на сучасному етапі розвитку економіки України.

Завдання дисципліни:

- опанувати теоретичні основи, сутність та принципи організації соціального страхування;
- засвоїти методологію розробки та впровадження умов здійснення основних видів соціального страхування — пенсійного, на випадок тимчасової втрати працездатності, від безробіття, нещасних випадків на виробництві, медичного;
- набути уміння з управління діяльністю фондів соціального страхування та давати рекомендації щодо удосконалення руху та ефективності використання фінансових ресурсів.

Предмет дисципліни — відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фондів соціального страхування.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни

Методична основа дисципліни “Соціальне страхування” ґрунтується на сучасних економічних теоріях та концепціях соціального страхування, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовому досвіді з теорії та практики організації соціального страхування та надання матеріального забезпечення та соціальних послуг, розробках провідних учених і працівників соціального страхування країн зі сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичних і практичних досягненнях вітчизняної практики соціального страхування.

Під час вивчення дисципліни “Соціальне страхування” студенти мають спиратися на здобуті знання з курсів “Макроекономіка”, “Гроші та кредит”, “Фінанси”, “Страхування”, “Страхові послуги”, “Грошово-кредитні системи зарубіжних країн”.

Вимоги до студентів, які вивчають дисципліну

Для досягнення мети та завдань вивчення дисципліни студенти повинні виконати запланований обсяг аудиторних занять (прослухати лекції та взяти участь у семінарських та/або практичних заняттях).

тях), пройти рубіжний контроль у вигляді відповідей на контрольні тестові завдання, а також самостійних (позааудиторних) занять у формі виконання письмових контрольних робіт (якщо вони передбачені навчальним планом).

При виконанні письмових контрольних робіт студентам, як правило, необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним тематику, зміст контрольної роботи у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. Для виконання контрольних робіт студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку, а також інші джерела інформації (Інтернет та періодичні видання, матеріали страхових фондів з тематики контрольної роботи тощо). Наявність у контрольній роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень та висновків автора є необхідною умовою позитивного оцінювання роботи студента.

Остаточний контроль рівня набутих знань

Завершується процес навчання складанням іспиту (заліку). Контрольні питання для підготовки до іспиту (заліку) наведені далі. До іспиту (заліку) допускаються студенти, які опрацювали робочу програму дисципліни в повному обсязі, пройшли всі стадії рубіжного контролю і не мають поточних заборгованостей.

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема 1. Сутність, принципи й роль соціального страхування

1. Світовий досвід розвитку систем соціального захисту населення.
2. Роль та місце соціального страхування у системі соціального захисту населення.
3. Механізми самоврядування у системі соціального страхування.
4. Проблеми підвищення рівня соціального захисту на сучасному етапі.

Література [1; 8; 11–21; 27; 29; 33]

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

1. Роль міжнародних організацій у вирішенні соціальних проблем: Міжнародної організації праці (МОП), ЄС та ін.
2. Організація систем соціального захисту населення у країнах Центральної та Західної Європи, Америки та Азії.

Література [2; 4; 6; 7; 14; 16–18; 28; 30; 31; 36]

Семінарське та практичне заняття 2

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

1. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування та його завдання.
2. Функції, завдання та організаційна структура Фонду соціального страхування.
3. Управління фінансовим потоками у соціальному страхуванні.

Практичне заняття

Завдання

Контрольна робота. В кожному з варіантів контрольних завдань знаходиться 15 тестів з тих, які було вирішено на семінарських заняттях № 1–3.

Література [1–8; 14; 16–18; 27; 29–33; 35; 36]

Тема 4. Страхування тимчасової втрати працездатності

1. Суб'єкти страхових відносин.
2. Функції та структура Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
3. Управління коштами Фонду.
4. Виплати у зв'язку зі страховими випадками.

Література [1; 4; 19–21; 29; 33; 35]

Семінарське та практичне заняття 3

Тема 5. Медичне страхування

1. Сутність та необхідність соціального медичного страхування.
2. Основні моделі медичного обслуговування.
3. Визначення розміру внесків.
4. Російська модель обов'язкового медичного страхування.

Література [16; 20; 21; 28–32; 34; 35]

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання

1. Іноземний досвід соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
2. Функції, права та обов'язки Фонду соціального страхування.
3. Державний нагляд та його органи.

4. Принципи і критерії диференціації розмірів страхових внесків.
5. Визначення розміру страхових внесків.
Література [1; 3; 5; 6; 12; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Семінарське заняття 4

Тема 7. Страхування на випадок безробіття

1. Тенденції розвитку страхування на випадок безробіття.
2. Програми забезпечення зайнятості як превентивний інструмент соціального страхування.
3. Фінансове забезпечення страхування на випадок безробіття.
Література [1–3; 16; 19–21; 27; 29–37; 34–37]

Тема 8. Пенсійне страхування

1. Пенсійне забезпечення у зв'язку зі старістю.
2. Пенсії у зв'язку з інвалідністю.
3. Допомога у разі втрати годувальника і допомога сім'ї.
4. Призначення та виплата пенсій. Необхідні документи та порядок їх оформлення.
5. Напрями реформування пенсійного страхування.
Література [1; 3; 7; 8; 16; 19–21; 27; 29–37]

Семінарське заняття 5

Тема 9. Недержавне соціальне страхування

1. Добровільне особисте страхування як елемент соціального захисту громадян та доповнення до загальнообов'язкового державного соціального страхування.
2. Аналіз видів особистого страхування.
3. Пенсійні плани та схеми недержавних пенсійних фондів.
4. Актуарні розрахунки в страхуванні.
Література [1–3; 16; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 10. Напрями вдосконалення соціального страхування в Україні

1. Проблеми здійснення окремих видів соціального страхування в Україні.
2. Напрями розвитку системи соціального страхування в Україні.
Література [1–3; 16; 19–21; 27–29; 31–37]

ТЕСТИ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(можливі кілька правильних відповідей на одне питання)

Тест 1

Тема 1. Соціальне страхування: сутність, принципи та роль

1. Ставка страхової премії при соціальному страхуванні визначається:

- a) за згодою сторін договору страхування;
- b) за статистичними даними, з урахуванням особливостей об'єктів, що страхуються, та їх ризиків, а також соціальної політики держави;
- c) за статистичними даними, з урахуванням особливостей об'єктів, що страхуються, та їх ризиків, а також попиту/пропозиції на певну страхову послугу.

2. Соціальний ризик характеризується так:

- a) він пов'язаний із трудовою діяльністю людини;
- b) він визначається законодавчими актами держави;
- c) він випадковий і ненавмисний насамперед з боку страховика.

3. Застрахований у соціальному страхуванні — це:

- a) особа, страховий інтерес якої застрахований іншою особою — страхувальником, що уклав зі страховиком договір страхування;
- b) особа, що має право на отримання відповідної компенсації за шкоду у разі настання соціального страхового випадку;
- c) особа, щодо страхування якої за її згодою іншою особою — страхувальником — укладений договір обов'язкового страхування;
- d) потерпіла особа, що повинна одержати страхову виплату.

4. Соціальне страхування — це:

- a) діяльність, що виконується за договором страхування між страхувальником і державою за рахунок останньої;
- b) захист страхувальника/застрахованої особи за рахунок виплат із страхових фондів, діяльність яких регулюється державою;
- c) страхування відповідно до законодавчих актів держави тільки за рахунок бюджетних коштів;
- d) спосіб одержання державою страхового відшкодування від страховика в безумовному порядку.

5. Страхування по кожному з видів соціального ризику може бути організоване на засадах:

- а) добровільних;
- б) обов'язкових;
- в) факультативно-обов'язкових.

6. Гарантійна функція соціального страхування забезпечує:

- а) скорочення розриву в рівнях матеріального забезпечення працюючих та непрацюючих громадян;
- б) надання страхового захисту особам, які включені у систему соціального страхування, при настанні відповідних умов;
- в) певною мірою чисельність та структуру трудових ресурсів;
- г) сприяння вирівнюванню життєвого рівня різних соціальних груп населення, не залучених до трудового процесу.

7. Поставте у відповідність вид забезпечення з його джерелами фінансування:

А. Державна соціальна допомога	Страхові внески роботодавців і працівників, дотації держави
В. Індивідуальне комерційне страхування	Страхові внески роботодавців
С. Державне соціальне страхування	Страхові внески роботодавців і працівників
Д. Колективне комерційне страхування	Страхові внески громадян Податки та інші бюджетні надходження

8. Економічні функції соціального страхування включають:

- а) гарантійну;
- б) сприяння вирівнюванню життєвого рівня різних соціальних груп населення, не залучених до трудового процесу;
- в) акумулюючу;
- г) регулюючу;
- д) інвестиційну;
- е) скорочення розриву в рівнях матеріального забезпечення працюючих та непрацюючих громадян.

9. Поставте у відповідність вид забезпечення з його метою:

А. Державна соціальна допомога	Гарантування досягнутого рівня добробуту
В. Державне соціальне страхування	Гарантування прожиткового мінімуму
С. Колективне комерційне страхування	Гарантування рівня життя, що відповідає соціальним стандартам
Д. Індивідуальне комерційне страхування	Гарантування звичного рівня добробуту

10. Демографічна функція соціального страхування:

- a) встановлює право на одержання соціального забезпечення громадянином за умови його участі в трудовій діяльності;
- b) здійснюється шляхом впливу соціального забезпечення на такі процеси, як народжуваність, смертність, відтворення населення;
- c) дозволяє підтримати певний соціальний статус при настанні соціальних страхових випадків.

11. Соціальна допомога характеризується так:

- a) гарантує забезпечення на рівні прожиткового мінімуму;
- b) забезпечує рівень добробуту вище середнього;
- c) здійснюється в обов'язковій та добровільній формі;
- d) відшкодування здійснюється за принципом субсидіарності.

12. Концепція соціального страхування за Бісмарком використовує принципи:

- a) право на отримання соціального забезпечення мають тільки робітники, які працюють;
- b) соціальне забезпечення здійснюється для робітників, які використовують комерційне страхування, оскільки ці робітники мають заробітну плату вище визначеного розміру;
- c) управління соціальним забезпеченням здійснюють наймані робітники та роботодавці;
- d) система соціального страхування запроваджується як добровільна.

13. Концепція соціального страхування Беверіджа базується на принципах:

- a) універсальності покриття соціальних ризиків, єдності в організації страхування;
- b) виключного державного управління без ознак соціального партнерства між державою, роботодавцем та робітниками;
- c) інтеграції основних форм соціального забезпечення: соціального страхування, соціальної допомоги та взаємного страхування.

14. Державні цільові фонди поділяють на:

- a) спеціальні;
- b) економічні;
- c) соціальні;
- d) політичні.

15. Страхові внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування встановлюються:

- a) Кабінетом Міністрів України;
- b) Верховною Радою України;
- c) Міністерством праці та соціальної політики України.

16. Кошти цільових страхових фондів:

- a) входять до складу Державного бюджету України;
- b) не входять до складу Державного бюджету України;
- c) використовуються тільки за цільовим призначенням.

17. Основними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, що вже здійснюються в Україні, є:

- a) пенсійне страхування;
- b) медичне страхування;
- c) страхування на випадок безробіття;
- d) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
- e) страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання;
- f) недержавне пенсійне страхування.

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

1. За механізмами фінансування соціальних видатків виокремлюють системи соціального страхування:

- a) північноєвропейську систему (Ірландія, Великобританія та скандинавські країни);
- b) континентальну систему (Німеччина, Бельгія та Нідерланди);
- c) неоліберальну (США);
- d) азіатську (Китай, Гонконг, В'єтнам).

2. За обсягом соціального захисту виокремлюють системи соціального страхування:

- a) систему соціального страхування на базі класичних трьох видів соціального страхування;
- b) систему з іншим набором видів соціального страхування;
- c) систему соціального страхування на базі класичних п'яти видів соціального страхування.

3. За участю у фінансуванні соціального страхування виокремлюють систему соціального страхування:

- a) з майже однаковою участю у фінансуванні держави та працівників, і більшої частки у фінансуванні роботодавців (більшість країн Європи);
- b) з нерівномірною участю у фінансуванні (наприклад, в Ірландії та Данії держава фінансує понад 60 % витрат на соціальний захист);
- c) з переважною участю працівників (Китай, Бразилія).

4. Держава участь у самоврядуванні в системі соціального страхування:

- a) бере;
- b) не бере.

5. Участь в управлінні системами соціального страхування соціальних партнерів дає змогу забезпечити:

- a) надійний контроль за використанням коштів;
- b) ефективне використання коштів;
- c) соціальне сприяння у суспільстві.

6. За рекомендаціями Міжнародної організації праці, мінімальні норми періодичних виплат і допомоги у разі зниження доходів, завдання шкоди здоров'ю та смерті у відсотках визначеного національним законодавством доходу повинні становити:

- a) 30–45;
- b) 40–50;
- c) 45–60;
- d) 50–60.

7. Застраховані особи не беруть участі у створенні страхових резервів при страхуванні:

- a) пенсійному;
- b) від нещасного випадку на виробництві;
- c) на випадок безробіття;
- d) медичному.

8. Міжнародною організацією праці визначено видів соціального забезпечення:

- a) 5;
- b) 7;
- c) 9;
- d) 11.

9. Мінімальний рівень соціального захисту:

- a) регламентується МОП (Конвенція № 102);
- b) вибирається країною самостійно, незалежно від міжнародних угод;
- c) входить як обов'язковий елемент до системи соціальних гарантій держави.

10. У більшості країн з ринковою економікою система оплати внесків базується:

- a) на розвиненій автономії та диференціації внесків;
- b) на диференціації, що залежить від рівня професійного ризику, від величини заробітної плати, від природно-кліматичних умов;
- c) на зміні пропорцій внесків працівників і роботодавців і загальної величини страхового внеску залежно від поточної соціальної ситуації в країні;
- d) на зміні пропорцій внесків працівників і роботодавців і загальної величини страхового внеску залежно від диференціації внесків;
- e) на диференціації, що залежить тільки від рівня ризиків стихійних явищ та технічних ризиків обладнання.

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

1. Українським законодавством визначено такі основні види загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- a) пенсійне страхування;
- b) страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, у зв'язку із витратами, зумовленими народженням чи похованням;
- c) медичне страхування;
- d) страхування професійної відповідальності;
- e) страхування від нещасного випадку на виробництві й професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності;
- f) страхування на випадок безробіття.

2. До підзаконних актів, що регулюють відносини по соціальному забезпеченню, належать:

- a) постанови Кабінету Міністрів України;
- b) укази Президента;
- c) накази Міністерства праці і соціальної політики;
- d) роз'яснення Міністерства праці і соціальної політики;

- e) нормативні акти Пенсійного фонду;
- f) міжнародно-правові акти, на які дана згода Верховної Ради України.

3. Принципами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- a) принцип страхового відшкодування та максимальної сумлінності;
- b) принцип законодавчого визначення умов і порядку здійснення страхування;
- c) принцип обов'язковості страхування працюючих осіб.

4. Фонд соціального страхування – це організація:

- a) некомерційна;
- b) бюджетна;
- c) самоврядна;
- d) виконавчої влади.

5. Застраховані громадяни є членами відповідних страхових фондів:

- a) так;
- b) ні.

6. Кадрову політику Фонду соціального страхування визначає:

- a) наглядова рада;
- b) виконавча дирекція;
- c) правління.

7. Діяльність від імені страхового фонду в межах та порядку, що визначаються його статутом, здійснює:

- a) наглядова рада;
- b) виконавча дирекція;
- c) правління.

8. Найбільші повноваження щодо державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування є у:

- a) Держфінпослуг;
- b) спеціально уповноваженого Кабінетом Міністрів України центрального органу виконавчої влади;
- c) Міністерства фінансів.

10. Виплати та надання соціальних послуг, на які має право застрахована особа за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, можуть бути припинені:

- a) якщо виплати призначено на підставі документів, що містять неправдиві відомості;
- b) якщо страховий випадок стався внаслідок дії особи, за якої настає кримінальна відповідальність;
- c) якщо страховий випадок стався внаслідок умисної дії особи;
- d) внаслідок невиконання застрахованою особою своїх обов'язків щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування.

11. Страхувальником у соціальному страхуванні може бути:

- a) будь-яка дієздатна фізична особа — громадянин України;
- b) будь-яка дієздатна фізична особа, що передбачена системою соціального страхування;
- c) будь-яка юридична особа, що передбачена системою соціального страхування;
- d) b) та/або c).

12. Застрахований у соціальному страхуванні — це:

- a) особа, страховий інтерес якої застрахований іншою особою — страхувальником, що уклав зі страховиком договір страхування;
- b) особа, що має право на отримання відповідної компенсації за шкodu у разі настання соціального страхового випадку;
- c) особа, щодо страхування якої за її згодою іншою особою — страхувальником — укладений договір обов'язкового страхування;
- d) потерпіла особа, що повинна одержати страхову виплату.

13. Загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню підлягають:

- a) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в організаціях, установах незалежно від їх форм власності та господарювання;
- b) особи, які є дієздатними, без будь-яких обмежень;
- c) особи, які забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок);
- d) визначаються законами України з окремих видів соціального страхування.

14. Страховий стаж у системі соціального страхування – це:

- a) період (строк), протягом якого особа підлягає страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування;
- b) період (строк), протягом якого особа здійснює діяльність тільки за контрактом або за трудовим договором;
- c) період, протягом якого діє договір особистого страхування застрахованого працівника, укладений страховальником-роботодавцем.

15. Період страхового стажу для окремих видів соціального страхування:

- a) обов'язково визначається відповідним законом України;
- b) встановлюється у договорі страхування застрахованого працівника;
- c) обчислюється за методикою, визначеною виключно інструкціями відповідного фонду соціального страхування.

16. Свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

- a) одержують лише ті особи, які підлягають соціальному страхуванню;
- b) єдине для всіх видів страхування та є документом суворої звітності;
- c) видається за кожним видом страхування;
- d) порядок видачі визначається в договорі колективного страхування з Фондом соціального страхування;
- e) порядок видачі та зразок свідоцтва затверджується Кабінетом Міністрів України.

МАУП

17. Принципами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- а) принцип паритетності представників усіх суб'єктів соціального страхування в його управлінні;
- б) принцип контрибуції, суброгації, франшизи;
- с) принцип державних гарантій реалізації застрахованими своїх прав;
- д) принцип забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум.

18. Принципами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- а) принцип солідарності та субсидування;
- б) принцип конкуренції, співстрахування, перестрахування;
- с) принцип обов'язковості фінансування страховими фондами витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та послуг.

19. Принципами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- а) принцип страхового відшкодування та максимальної сумлінності;
- б) принцип законодавчого визначення умов і порядку здійснення страхування;
- с) принцип обов'язковості страхування працюючих осіб.

Тема 4. Страхування тимчасової втрати працездатності (СТВП)

1. “Період чекання” – це:

- а) період часу з моменту позбавлення заробітку, впродовж якого можна звернутися по допомогу;
- б) період часу з моменту позбавлення заробітку до придбання права на допомогу;
- с) період часу після закінчення страхового випадку, впродовж якого можна звернутися по допомогу.

2. За міжнародною практикою “період чекання” становить:

- а) один—три дні;
- б) три—п'ять днів;
- с) п'ять—сім днів.

3. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” був прийнятий Верховною Радою:

- a) у 1999 р.;
- b) у 2000 р.;
- c) у 2001 р.;
- d) у 2002 р.

4. Право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за СТВП з настанням страхового випадку в період роботи під час випробувального терміну:

- a) виникає;
- b) не виникає.

5. До страхового стажу зараховуються:

- a) періоди тимчасової втрати працездатності;
- b) перебування у відпустці у зв’язку з вагітністю та пологами;
- c) періоди перебування на військовій службі;
- d) час перебування застрахованої особи у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- e) періоди одержання виплат за окремими видами загальнообов’язкового державного соціального страхування;
- f) періоди одержання пенсій усіх видів.

6. За СТВП надаються такі види матеріального забезпечення:

- a) допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною);
- b) допомога у зв’язку з вагітністю та пологами;
- c) надання соціальних послуг у позашкільній роботі з дітьми;
- d) допомога при народженні дитини;
- e) оплата путівок на санаторно-курортне лікування застрахованим особам та членам їх сімей, до дитячих оздоровчих закладів;
- f) допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- g) допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві);
- h) утримання санаторіїв-профілакторіїв.

7. За СТВП надаються такі види соціальних послуг:

- a) допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною);
- b) оплата путівок на санаторно-курортне лікування застрахованим особам та членам їх сімей, до дитячих оздоровчих закладів;
- c) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- d) допомога при народженні дитини;
- e) допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- f) утримання санаторіїв-профілакторіїв;
- g) допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробничстві);
- h) надання соціальних послуг у позашкільній роботі з дітьми.

8. Перші п'ять днів тимчасової непрацездатності оплачуються:

- a) за рахунок коштів Фонду СТВП;
- b) власником або уповноваженим ним органом за рахунок коштів підприємства, установи, організації за основним місцем роботи.

9. Допомога виплачується застрахованим особам Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності:

- a) незалежно від перебування у щорічній додатковій відпустці;
- b) незалежно від звільнення застрахованої особи в період втрати працездатності;
- c) незалежно від перебування у відпустці без збереження заробітної плати;
- d) незалежно від перебування у щорічній основній відпустці;
- e) незалежно від перебування у творчій відпустці.

10. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності застрахованій особі по догляду за хворою дитиною віком до 14 років:

- a) з першого дня;
- b) з шостого дня;
- c) за період не більш як за 14 календарних днів;
- d) за період не більш як за 21 календарний день;
- e) при стаціонарному лікуванні за весь час перебування у стаціонарі разом з хворою дитиною.

11. Допомога по тимчасовій непрацездатності за період перебування застрахованої особи у відпустці у зв'язку з навчанням:

- a) надається;
- b) не надається.

12. Допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується застрахованим особам, що мають страховий стаж від п'яти до восьми років, у відсотках середньої заробітної плати (доходу) у розмірі:

- a) 60 %;
- b) 80 %;
- c) 100 %.

13. Допомога на поховання надається у разі смерті застрахованої особи, а також членів сім'ї, які перебували на її утриманні, у розмірі:

- a) не менше 150 гривень;
- b) не менше розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом;
- c) не менше подвоєного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом.

14. Допомога застрахованим особам виплачується Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності:

- a) з першого дня;
- b) з третього дня;
- c) з п'ятого дня;
- d) з шостого дня;

Тема 5. Медичне страхування

1. Нині можна виокремити основні системи охорони здоров'я:

- a) три;
- b) чотири;
- c) п'ять.

2. Переважно державна система охорони здоров'я існує:

- a) у Великобританії;
- b) у Італії;
- c) у Данії;
- d) у Канаді;

- e) у Німеччині;
- f) у Франції;
- g) в Австрії;
- h) у Швейцарії;
- i) у деяких державах Латинської Америки;
- j) в Японії;
- k) у США.

3. Переважно приватна страхова система представлена в таких країнах, як:

- a) Франція;
- b) Данія;
- c) Німеччина;
- d) Швейцарія;
- e) Канада;
- f) США;
- g) Японія.

4. Характерні риси державної системи охорони здоров'я:

- a) схильність до монополізму;
- b) ігнорування прав пацієнтів;
- c) заснованість на принципах солідарності;
- d) відсутність можливості вибору лікаря та лікувальної установи;
- e) неминуче зниження якості медичних послуг;
- f) можливості вибору лікаря та лікувальної установи;
- g) відсутність можливості здійснення контролю за діяльністю медичних установ з боку споживачів медичних послуг;
- h) можливість здійснення контролю за діяльністю медичних установ з боку споживачів медичних послуг.

5. Характерні риси страхової системи охорони здоров'я:

- a) схильність до монополізму;
- b) ігнорування прав пацієнтів;
- c) заснована на принципах солідарності;
- d) відсутність можливості вибору лікаря та лікувальної установи;
- e) неминуче зниження якості медичних послуг;
- f) можливості вибору лікаря та лікувальної установи;
- g) відсутність можливості здійснення контролю за діяльністю медичних установ з боку споживачів медичних послуг;
- h) можливість здійснення контролю за діяльністю медичних установ з боку споживачів медичних послуг.

6. В Англії та Канаді вже багато років використовується варіант контролю над видатками на охорону здоров'я, що ґрунтується переважно на одному з наведених нижче принципів:

- a) замороження фінансування на досягнутому рівні — нульового зростання витрат;
- b) загального темпу зростання рівня витрат на рівні темпів інфляції в країні;
- c) стабілізації витрат на охорону здоров'я в процентному відношенні до національного доходу або до валового внутрішнього продукту;
- d) темпи приросту обсягу витрат мають від'ємний знак;
- e) загальні витрати на охорону здоров'я підвищуються в обумовлених межах;
- f) обсяги витрат на охорону здоров'я пов'язуються з обсягом надходження податків або внесків до страхових фондів.

7. Система обов'язкового медичного страхування в Росії складається з рівнів:

- a) двох;
- b) трьох;
- c) чотирьох;
- d) п'яти.

8. Страхові медичні організації в Росії одночасно проводили обов'язкове і добровільне медичне страхування громадян:

- a) можуть;
- b) не можуть.

9. Страхові медичні організації в Росії одночасно проводили медичне страхування громадян та інші види страхування:

- a) можуть;
- b) не можуть.

10. У сучасних економічних умовах для України одним із можливих напрямів реформування є перехід до системи фінансування охорони здоров'я:

- a) бюджетної;
- b) бюджетно-страхової;
- c) приватної.

11. Розмір страхового внеску за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням визначається виходячи:

- a) з обсягу базової програми;
- b) з цін на медичні послуги;
- c) з рівня фінансової стійкості приватних страхових організацій;
- d) з рівня менеджменту медичних організацій;
- e) з рівня доходу найбільш забезпечених груп населення.

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання

1. У формуванні Фонду страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання беруть участь:

- a) роботодавці;
- b) застраховані особи;
- c) держава.

2. Порядок обчислення і строки сплати страхових внесків на соціальне страхування від нещасних випадків регламентується такими законодавчо-нормативними актами:

- a) Законом України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23 вересня 1999 р. №1105-XIV, із змінами та доповненнями;
- b) Законом України “Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 22 лютого 2001 р. №22721-11 (із змінами від 3 квітня 2003 р. № 660-IV).
- c) постановою Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до порядку визначення страхових тарифів для підприємств, установ та організацій на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання” № 985 від 27 червня 2003 р., в якій страхові тарифи диференційовані за галузями економіки та видами робіт за професійним ризиком виробництва;
- d) правильними є твердження а), b), c);
- e) правильними є твердження а), b).

3. Обов'язковому страхуванню від нещасного випадку підлягають:

- a) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту);
- b) учні та студенти навчальних закладів, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти, залучені до будь-яких робіт під час, перед або після занять; під час занять, коли вони набувають професійних навичок; у період проходження виробничої практики (стажування), виконання робіт на підприємствах;
- c) особи, які утримуються у виправних, лікувально-трудовах, виховно-трудовах закладах та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами;
- d) усі перераховані особи;
- e) особи за a) та b).

4. Добровільно, за письмовою заявою, від нещасного випадку у Фонді соціального страхування від нещасних випадків можуть застрахуватися:

- a) священнослужителі, церковнослужителі та особи, які працюють у релігійних організаціях на виборних посадах;
- b) особи, які забезпечують себе роботою самостійно;
- c) особи пенсійного віку, що працюють на виробництві;
- d) громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності.

5. Закон України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” був прийнятий Верховною Радою:

- a) у 1999 р.;
- b) у 2000 р.;
- c) у 2001 р.;
- d) у 2002 р.

6. Допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків надається дитині до 16 років або до закінчення навчання, але не довше, ніж до досягнення 23 років, якщо було:

- a) заподіяння шкоди зародку внаслідок травмування на виробництві жінки під час її вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом;

- b) заподіяння шкоди зародку внаслідок професійного захворювання жінки під час її вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом;
- c) заподіяння шкоди зародку жінки під час її вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом.

7. Нещасний випадок або професійне захворювання, яке сталося внаслідок порушення нормативних актів про охорону праці застрахованим:

- a) є страховим випадком;
- b) не є страховим випадком.

8. При тимчасовій непрацездатності застрахованій особі оплачуються власником або уповноваженим ним органом за рахунок коштів підприємства, установи, організації перші:

- a) три дні;
- b) чотири дні;
- c) п'ять днів;
- d) шість днів;
- e) сім днів.

9. Якщо комісією з розслідування нещасного випадку встановлено, що ушкодження здоров'я настало не тільки з вини роботодавця, а й внаслідок порушення потерпілим нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги зменшується на підставі висновку цієї комісії, але не більш як на:

- a) 25 %;
- b) 30 %;
- c) 40 %;
- d) 50 %.

10. Страхові виплати з Фонду соціального страхування від нещасних випадків від страхового стажу застрахованої особи:

- a) не залежать;
- b) залежать.

11. Страхові виплати з Фонду соціального страхування від нещасних випадків залежать від:

- a) середньої заробітної плати у країні;
- b) мінімальної заробітної плати;
- c) середньої заробітної плати застрахованої особи;
- d) прожиткового мінімуму.

Тема 7. Страхування на випадок безробіття

1. У формуванні коштів Фонду страхування на випадок безробіття беруть участь:

- a) роботодавці;
- b) застраховані особи;
- c) держава.

2. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” був прийнятий Верховною Радою:

- a) у 1999 р.;
- b) 2000 р.;
- c) 2001 р.;
- d) 2002 р.

3. Страхуванню на випадок безробіття не підлягають:

- a) працюючі пенсіонери;
- b) особи, в яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію;
- c) вагітні жінки;
- d) іноземці, які тимчасово працюють за наймом в Україні;
- q) особи без громадянства, які тимчасово працюють за наймом в Україні.

4. Видами забезпечення за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття є:

- a) допомога по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності;
- b) професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації та профорієнтація;
- c) допомога по частковому безробіттю;
- d) пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні;
- e) матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного;
- f) фінансування організації оплачуваних громадських робіт для безробітних;
- g) матеріальна допомога по безробіттю, одноразова матеріальна допомога безробітному та непрацездатним особам, які перебувають на його утриманні;

- h) надання роботодавцю дотації на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних;
- і) допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні;
- j) інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.

5. Видами соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття є:

- a) професійна підготовка або перепідготовка;
- b) підвищення кваліфікації та профорієнтація;
- c) матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного;
- d) пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні;
- e) надання роботодавцю дотації на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних;
- f) фінансування організації оплачуваних громадських робіт для безробітних;
- g) допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні;
- h) інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.

6. З метою забезпечення фінансової стабільності Фонду утворюється резерв коштів Фонду, який не може перевищувати суму, необхідну для виплати допомоги по безробіттю в розрахунку:

- a) два тижні;
- b) три тижні;
- c) місяць;
- d) півтора місяця.

7. Від сплати страхових внесків звільняються застраховані особи:

- a) на період відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- b) на період відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку за медичним висновком;
- c) в частині отриманої допомоги по частковому безробіттю;
- d) на період пошуку роботи під час ліквідації підприємства.

8. Допомога по безробіттю виплачується після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості з:

- a) четвертого дня;
- b) п'ятого дня;
- c) шостого дня;
- d) восьмого дня.

9. Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати протягом двох років:

- a) 360 календарних днів;
- b) 540 календарних днів;
- c) 270 календарних днів.

10. Мінімальний та максимальний розміри допомоги застрахованій особі по безробіттю у відсотках до її середньої заробітної плати (доходу) залежно від страхового стажу становлять:

- a) 40 %;
- b) 50 %;
- c) 60 %;
- d) 70 %;
- e) 80 %;
- f) 90 %;
- g) 100 %.

11. Максимальний розмір допомоги застрахованій особі по безробіттю призначається за наявності страхового стажу:

- a) 5 років;
- b) 10 років;
- c) 15 років;
- d) 20 років.

12. Допомога по безробіттю виплачується залежно від тривалості безробіття у відсотках до визначеного розміру:

Тривалість безробіття	Відсоток
1) перші 90 календарних днів	100
2) протягом наступних 90 календарних днів	90
3) у подальшому	80
	70
	60
	50

13. Допомога по безробіттю особам, які звільнилися з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин, починає виплачуватися з календарного дня:

- a) 31;
- b) 61;
- c) 91;
- d) 121.

14. Допомога по безробіттю не може бути вищою за:

- a) середню заробітну плату застрахованої особи;
- b) середню заробітну плату, що склалася в галузях національної економіки відповідної області за минулий місяць;
- c) прожитковий мінімум, встановлений законом.

15. Одноразова допомога по безробіттю для організації підприємницької діяльності безробітними, які не можуть бути працевлаштовані у зв'язку з відсутністю на ринку праці підходящої роботи виплачується особам, яким виповнилося 18 років, за їх бажанням у розмірі допомоги по безробіттю, у розрахунку на:

- a) 3 місяці;
- b) 6 місяців;
- c) 9 місяців;
- d) 12 місяців.

16. Часткове безробіття — це простій на підприємстві або в цеху, дільниці із замкнутим циклом виробництва, що:

- a) має невідворотний характер;
- b) має тимчасовий характер;
- c) має тривалий характер;
- d) триває не більше одного місяця;
- e) триває не менше одного місяця;
- f) не перевищує шести місяців;
- g) перевищує шести місяців;
- h) не залежить від працівника;
- i) не залежить від роботодавця;
- j) залежить від роботодавця.

17. Допомога по частковому безробіттю не надається у разі, якщо працівник:

- a) відмовився від підходящої роботи на цьому або іншому підприємстві з повним робочим днем (тижнем);
- b) працює на цьому підприємстві за сумісництвом;

- c) проходить альтернативну (невійськову) службу;
- d) простий носить сезонний характер;
- e) простий виникає виключно з організаційно-виробничих причин;
- f) у разі можливості працевлаштування працівників на інших дільницях, у цехах, на підприємствах.

Тема 8. Пенсійне страхування

1. Пенсійне забезпечення має основні цілі:

- a) захист від бідності при настанні старості;
- b) гарантування певного рівня доходу після завершення трудової діяльності;
- c) захист зазначеного доходу від подальшого абсолютного знецінення;
- d) захист зазначеного доходу від подальшого відносного знецінення.

2. Пенсійне страхування охоплює і держава сплачує страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за осіб:

- a) які проходять строкову військову службу;
- b) які перебувають на примусовому лікуванні за призначенням лікаря;
- c) які відповідно до законодавства отримують допомогу по догляду за дітьми до досягнення ними трьох років;
- d) які перебувають у місцях позбавлення волі;
- e) непрацюючих працездатних батьків дитини-інваліда віком до 16 років;
- f) осіб, які здійснюють догляд за інвалідом першої групи, або за престарілим, який досяг 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсації відповідно до законодавства.

3. За рахунок коштів Пенсійного фонду в солідарній системі призначаються такі пенсійні виплати:

- a) пенсія за віком;
- b) довічна пенсія подружжя;
- c) пенсія по інвалідності внаслідок загального захворювання (в тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою);
- d) пенсія по інвалідності з дитинства;
- e) пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

4. Страхові внески до складу обов'язкових платежів системи оподаткування:

- a) входять;
- b) не входять.

5. Величина оцінки одного року страхового стажу (у відсотках) за період участі в солідарній і накопичувальній системах пенсійного страхування дорівнює:

- a) 0,6 %;
- b) 0,8 %;
- c) 1 %;
- d) 1,2 %.

6. Особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення чоловіками 60 років, жінками 55 років та наявності страхового стажу не менше років ніж:

- a) п'ять років;
- b) сім років;
- c) десять років;
- d) п'ятнадцять років.

7. Індивідуальний коефіцієнт заробітку (доходу) залежить від:

- a) тривалості страхового стажу;
- b) заробітку, з якого сплачені страхові внески до Пенсійного фонду України;
- c) середньої заробітної плати в Україні за рік, що передує року звернення за призначенням пенсії;
- d) середньої заробітної плати в Україні за місяць, за який визначається індивідуальний коефіцієнт заробітку.

8. Розмір пенсій за віком із солідарної системи пенсійного страхування визначатимуть за формулою, яка враховує:

- a) коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи;
- b) заробіток, з якого сплачені страхові внески до Пенсійного фонду України;
- c) щорічну середню заробітну плату в Україні;
- d) середню заробітну плату в Україні за рік, що передує року звернення за призначенням пенсії;
- e) щомісячну середню заробітну плату працюючого в Україні.

9. Мінімальний розмір пенсії за віком за наявності в чоловіків 25, а в жінок 20 років страхового стажу встановлюється у відсотках середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, за попередній рік, у розмірі:

- a) 20 %;
- b) 25 %;
- c) 30 %;
- d) 50 %.

10. Необхідний мінімальний стаж для призначення пенсії за інвалідністю для робітника у віці 25 років становить у роках:

- a) три;
- b) чотири;
- c) п'ять.

11. Розміри пенсій за інвалідністю інвалідам II групи у відсотках пенсії за віком становить:

- a) 100 %;
- b) 90 %;
- c) 80 %;
- d) 75 %;
- e) 70 %;
- f) 50 %.

12. Якщо інвалідність настала в період проходження строкової військової служби, то пенсія за інвалідністю призначається особі:

- a) незалежно від наявності страхового стажу;
- b) за наявності трудового стажу;
- c) в обсязі 100 % трудової пенсії;
- d) залежно від втрати працездатності.

13. Необхідний мінімальний стаж для призначення пенсії у разі смерті годувальника у віці 28 років становить у роках:

- a) три;
- b) чотири;
- c) п'ять.

14. Батьки померлого, які не були на його утриманні, право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника:

- a) мають;
- b) мають, якщо втратили джерело засобів до існування;
- c) не мають.

15. Пенсії, призначені за Законом, індексуються відповідно до:

- a) інфляції;
- b) не менше ніж 20 % темпів зростання середньої заробітної плати в Україні порівняно з попереднім роком;
- c) не більше ніж 50 % темпів зростання середньої заробітної плати в Україні порівняно з попереднім роком.

16. Припинення виплати пенсії можливе за рішенням територіальних органів Пенсійного фонду або суду у випадках:

- a) якщо пенсія призначена на підставі документів, що містять недостовірні відомості;
- b) на весь час проживання пенсіонера за кордоном;
- c) у разі смерті пенсіонера;
- d) у разі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд;
- e) у разі неотримання призначеної пенсії протягом 12 місяців підряд.

17. Державне регулювання та нагляд у сфері пенсійного забезпечення щодо цільового використання коштів Пенсійного фонду здійснюють:

- a) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальні органи;
- b) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;
- c) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;
- d) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- e) Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

18. До страхового стажу за умови добровільної сплати страхових внесків враховується:

- a) період зайнятості фізичних осіб підприємницькою діяльністю;
- b) строкова військова служба в армії;
- c) час догляду за малолітніми дітьми до досягнення ними трирічного віку;
- d) час догляду за дитиною-інвалідом;
- e) час навчання у вищих та професійно-технічних закладах після досягнення 18-річного віку.

19. Державне регулювання та нагляд у сфері пенсійного забезпечення за діяльністю зберігача та уповноваженого банку здійснюють:

- a) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальні органи;
- b) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;
- c) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;
- d) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
- e) Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

20. Застрахована особа, яка сплачує (за яку сплачують) страхові внески до Накопичувального фонду, перевести свої обов'язкові пенсійні заощадження з Накопичувального фонду до обраного нею недержавного пенсійного фонду (тобто на третій рівень):

- a) зможе;
- b) не зможе.

21. Перераховувати страхові внески до Накопичувального фонду в обов'язковому порядку будуть громадяни, яким на день запровадження Накопичувального фонду:

- a) не виповнилося: чоловікам — 40 років, жінкам — 35 років;
- b) чоловіки у віці від 40 років до 50 років та жінки у віці від 35 до 45 років;
- c) чоловіки, яким на день запровадження страхових внесків до Накопичувального фонду уже виповниться 50 років включно, та жінки, яким на день запровадження цих внесків виповниться 45 років включно.

22. Пенсійні виплати, що здійснюються застрахованим особам за рахунок коштів Накопичувального фонду:

- a) підлягають оподаткуванню;
- b) не підлягають оподаткуванню.

23. Застрахована особа в разі досягнення пенсійного віку має право на отримання за рахунок коштів Накопичувального фонду, облікованих на її накопичувальному пенсійному рахунку:

- a) довічної пенсії з установленим періодом;
- b) пенсія за віком;

- с) довічної обумовленої пенсії;
- д) пенсія у зв'язку з втратою годувальника;
- е) довічної пенсії подружжя;
- ф) одноразової виплати.

24. Адміністративне управління Накопичувальним фондом здійснюватиме:

- а) Пенсійний фонд України;
- б) професійний адміністратор;
- с) компанія з управління активами.

25. Радник з інвестиційних питань може бути засновником (власником) або пов'язаною особою:

- а) зберігача;
- б) компанії з управління активами;
- с) аудитора Накопичувального фонду;
- д) страхувальника;
- е) застрахованого.

26. До складу Ради Накопичувального фонду входять особи, що призначаються президентом, у кількості:

- а) 3;
- б) 5;
- с) 7;
- д) 10;
- е) 15.

27. Договори за результатами тендера на управління пенсійними активами між Радою Накопичувального фонду та компаніями з управління активами укладаються на:

- а) 3 роки;
- б) 5 років;
- с) 7 років;
- д) 10 років.

28. Компанія з управління активами, яка є іноземною юридичною особою, управляти активами пенсійного фонду:

- а) може;
- б) не може;
- с) може, якщо вона створить відповідно до законодавства України юридичну особу.

29. Оплата послуг компанії з управління активами:

- a) не може перевищувати;
- b) дорівнює;
- c) не менш, ніж;
- d) 0,7 %;
- e) 0,9 %;
- f) 1 %;
- g) 1,5 %;
- h) чистої вартості пенсійних активів;
- i) інвестиційного доходу;
- j) за останній рік.

30. Під час провадження діяльності з управління пенсійними активами забороняється тримати в грошових коштах на поточному банківському рахунку, на банківських депозитних рахунках та в ощадних сертифікатах банків більше:

- a) ніж 30 % загальної вартості пенсійних активів;
- b) ніж 40 % загальної вартості пенсійних активів;
- c) ніж 50 % загальної вартості пенсійних активів;
- d) при цьому не більше ніж 5 % загальної вартості пенсійних активів у зобов'язаннях одного банку;
- e) при цьому не більше ніж 10 % загальної вартості пенсійних активів у зобов'язаннях одного банку;
- f) при цьому не більше ніж 20 % загальної вартості пенсійних активів у зобов'язаннях одного банку.

Тема 9. Недержавне соціальне страхування

1. Суб'єктами системи недержавного соціального забезпечення є:

- a) страхові організації;
- b) недержавні пенсійні фонди;
- c) фонди соціального страхування;
- d) державні медичні установи;
- e) банки;
- f) Пенсійний фонд.

2. За видами пенсійні фонди можуть утворюватися як:

- a) відкриті;
- b) закриті;
- c) корпоративні;
- d) професійні.

3. Єдиним органом управління недержавного пенсійного фонду є:

- a) рада пенсійного фонду;
- b) правління пенсійного фонду;
- c) адміністратор пенсійного фонду.

4. Управління активами недержавних пенсійних фондів може здійснюватися (за наявності ліцензії) такими особами:

- a) компанією з управління активами;
- b) банком щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду;
- c) професійним адміністратором, який отримав ліцензію на провадження діяльності з управління активами;
- d) зберігачем.

5. Фізична особа може бути учасником пенсійних фондів:

- a) кількох;
- b) одного;
- c) відповідно до законодавчих актів.

6. Вкладником пенсійного фонду може бути:

- a) учасник;
- b) подружжя;
- c) спадкоємці;
- d) батьки;
- e) роботодавець учасника;
- f) професійне об'єднання, членом якого є учасник фонду.

7. Фізичні особи можуть бути засновниками пенсійного фонду:

- a) професійного;
- b) корпоративного;
- c) відкритого.

8. Загальний розмір страхових внесків, які сплачуються за страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду, обов'язкового для всіх учасників фонду, не може перевищувати відсотка розміру пенсійного внеску, сплачуваного засновником або роботодавцем-платником за кожного учасника:

- a) одного;
- b) двох;
- c) трьох.

9. Роботодавець обмежувати права працівників на участь у корпоративному пенсійному фонді:

- a) може;
- b) не може.

10. Фізичні особи – учасники будь-якого пенсійного фонду – самостійно сплачувати додаткові внески на свою користь:

- a) мають право;
- b) не мають права;
- c) без обмежень;
- d) з обмеженнями відповідно до законодавства.

11. Роботодавець має право встановлювати відсоток відрахувань пенсійних внесків до пенсійного фонду на користь своїх працівників від суми їх заробітної плати:

- a) однаковий;
- b) із застосуванням прогресивної шкали.

12. Роботодавець має право застосовувати прогресивну шкалу відсотків відрахувань відносно суми заробітної плати із встановленням однакового відсотка відрахувань пенсійних внесків для кожної визначеної групи працівників:

- a) залежно від віку;
- b) залежно від їх стажу роботи на цьому підприємстві.

13. У разі припинення участі у корпоративному чи професійному пенсійному фонді або його ліквідації належні учаснику такого фонду пенсійні кошти бути вилучені вкладниками таких фондів:

- a) не можуть;
- b) можуть.

14. Інвестиційна декларація є обов'язковою для застосування:

- a) компанією з управління активами пенсійного фонду;
- b) адміністратором пенсійного фонду;
- c) зберігачем пенсійного фонду.

15. Адміністратором недержавного пенсійного фонду може бути:

- a) юридична особа, яка надає професійні послуги з адміністрування недержавних пенсійних фондів (професійний адміністратор);

- b) одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду, якщо він є компанією з управління активами;
- c) компанія з управління активами;
- d) зберігач.

16. Професійний адміністратор може утворюватися:

- a) фізичними особами;
- b) юридичними особами;
- c) засновниками пенсійних фондів будь-якого виду.

17. Управління активами недержавних пенсійних фондів може здійснюватися (за наявності ліцензії на управління активами):

- a) компанією з управління активами;
- b) банком;
- c) банком щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду;
- d) професійним адміністратором.

18. Особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів, не може бути засновником або пов'язаною особою:

- a) засновників корпоративного пенсійного фонду;
- b) засновників відкритого пенсійного фонду;
- c) засновників зберігача пенсійного фонду;
- d) засновників професійного пенсійного фонду.

19. Оплачений грошовими коштами статутний капітал на день державної реєстрації для особи, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів (професійного адміністратора), не менший, ніж сума, еквівалентна за офіційним обмінним курсом Національного банку України:

- a) 500 тис. євро;
- b) 300 тис. євро;
- c) 200 тис. євро.

20. Компанія з управління активами зобов'язана підтримувати розмір власного капіталу на рівні, не меншому, ніж сума, еквівалентна:

- a) 500 тис. євро;
- b) 300 тис. євро;
- c) 200 тис. євро.

21. Особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами та ліцензію на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів, зобов'язана підтримувати розмір власного капіталу на рівні не менше ніж сума, еквівалентна:

- a) 500 тис. євро;
- b) 300 тис. євро;
- c) 200 тис. євро.

22. Банк, що здійснює управління активами створеного ним корпоративного пенсійного фонду, зберігачем пенсійного фонду бути:

- a) не може;
- b) може.

23. Недержавний пенсійний фонд може обслуговуватися:

- a) в одного зберігача;
- b) у кількох зберігачів.

24. Пенсійні активи в банківських депозитних рахунках та ощадних сертифікатах банків не можуть становити від загальної вартості пенсійних активів пенсійного фонду більше:

- a) 30 %;
- b) 40 %;
- c) 50 %;
- d) 60 %.

25. Договір про управління активами пенсійного фонду може включати зобов'язання щодо забезпечення:

- a) мінімально гарантованої норми прибутку;
- b) мінімальної доходності на рівні офіційного індексу інфляції;
- c) максимально гарантованої норми прибутку.

26. Мінімальний розмір пенсійних внесків відповідно до мінімальної заробітної плати у розрахунку на один місяць:

- a) 10 %;
- b) 15 %;
- c) 20 %;
- d) 25 %.

27. Пенсійний контракт є договором між пенсійним фондом, який укладається від імені пенсійного фонду його адміністратором та його:

- а) вкладником;
- б) учасником.

28. Мають право вільного вибору і зміни пенсійної схеми:

- а) вкладники Недержавного пенсійного фонду;
- б) учасники Недержавного пенсійного фонду.

29. Пенсійний вік, після досягнення якого учасник фонду має право на отримання пенсійної виплати, визначається за заявою учасника фонду і може бути стосовно пенсійного віку, який надає право на пенсію за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням:

- а) меншим;
- б) більшим;
- в) але не більше, ніж на 10 років;
- г) але не більше, ніж на 5 років;
- д) але не більше, ніж на 7 років.

30. Державний нагляд та контроль за діяльністю осіб, що здійснюють управління активами пенсійних фондів, та зберігачів здійснюється:

- а) Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України;
- б) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- в) Національним банком України.

Тема 10. Напрями удосконалення соціального страхування

1. Можуть бути об'єднані такі функції фондів соціального страхування:

- а) реєстрація платників внесків;
- б) контроль за страховими виплатами;
- в) збирання страхових внесків;
- г) доставка страхових виплат;
- д) контроль за сплатою страхових внесків;
- е) проведення профілактичних заходів.

2. Удосконалення чинного законодавства у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування повинно забезпечити:

- a) усунення некоректного тлумачення норм законів;
- b) посилення соціального захисту громадян;
- c) підвищення кількості законодавчих актів;
- d) підвищення ефективності діяльності фондів соціального страхування.

3. Основна мета загальнообов'язкового державного медичного страхування – створити економічний та правовий механізм забезпечення конституційних гарантій громадян України на:

- a) охорону здоров'я;
- b) безкоштовну медичну допомогу;
- c) страхування тимчасової втрати працездатності;
- d) медичне страхування;
- e) страхування від нещасного випадку.

4. Завдання законодавства про загальнообов'язкове державне медичне страхування:

- a) створення умов для забезпечення впровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування;
- b) розвиток добровільного медичного страхування;
- c) перебудова організаційної структури та управління системою медичного обслуговування;
- d) захист прав пацієнта на одержання своєчасної та якісної медичної допомоги;
- e) забезпечення контролю за формуванням та використанням коштів, необхідних для функціонування системи медичного обслуговування.

5. Проекти закону “Про загальнообов'язкове державне медичне страхування” не стали законом у зв'язку з тим, що у них не були визначені насамперед механізми:

- a) фінансування закладів охорони здоров'я в умовах страхової медицини;
- b) забезпечення ефективного контролю за використанням коштів Фонду медичного страхування;
- c) персоналізації та оплати медичних послуг.

6. Включити до складу правління Пенсійного фонду України представників від профспілкових об'єднань та об'єднань роботодавців — за пропозиціями відповідних сторін — можна у кількості не менш як по:

- а) два;
- б) три;
- с) п'ять.

7. Пенсійні виплати, що здійснюються за рахунок коштів Накопичувального фонду, до системи оподаткування доходів фізичних осіб:

- а) включаються;
- б) не включаються.

8. Із дня опублікування Закону “Про недержавне пенсійне забезпечення” існуючі недержавні пенсійні фонди у разі використання пенсійних планів (схем) з визначеними пенсійними виплатами укласти нові договори (пенсійні контракти) з учасниками пенсійних фондів за такими пенсійними планами (схемами):

- а) права не мають;
- б) мають право.

9. Реалізація законопроекту про єдину систему збору та обліку внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування забезпечує:

- а) страхові внески нараховуються на різну базу;
- б) єдиний соціальний внесок сплачується одним платіжним дорученням;
- с) страхові внески нараховуються на єдину базу;
- д) внески сплачуються окремими платіжними дорученнями.

10. Закон про єдину систему збору та обліку внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування дозволить:

- а) забезпечити зменшення надходження страхових коштів за рахунок розширення бази сплати страхових внесків, виведення заробітної плати з тіньового сектору за рахунок кращого контролю;
- б) більш раціонально використовувати кошти соціального страхування за рахунок уникнення дублювання страховими фондами функцій адміністрування;

- c) забезпечити повну прозорість фінансових потоків для суб'єктів системи загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- d) надати можливість застрахованим особам раз на рік отримувати інформацію про те, які страхові внески та в які фонди робить за них роботодавець.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ *з дисципліни* **“СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ”**

Змістовий модуль І. Теоретико-методичні засади соціального страхування. Окремі види соціального страхування

Тема 1. Сутність, принципи й роль соціального страхування

1. Історичні витоки, сутність та необхідність соціального страхування.
2. Основні визначення, принципи та функції соціального страхування.
3. Соціальне страхування у системі соціального захисту населення.
4. Основні види соціального страхування і соціального забезпечення та їх зміст.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Історія розвитку елементів соціального страхування.
2. Подання принципів соціального страхування у вітчизняному законодавстві.
3. Місце соціального страхування в системі економічних наук.

Література [1; 8; 11–21; 27; 29; 33]

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

1. Історія становлення соціального захисту.
2. Міжнародні норми і принципи соціального страхування.
3. Організаційно-правові форми соціального страхування.
4. Роль держави у вирішенні соціальних проблем.
5. Особливості функціонування окремих видів соціального страхування в економічно розвинених країнах світу.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Історія формування соціального захисту на території Росії.
2. Історія виникнення та розвиток Міжнародної організації праці (МОП).
3. Конвенції МОП та їх роль у забезпеченні соціального захисту.
Література [2; 4; 6; 7; 14; 16–18; 28; 30; 31; 36]

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

1. Соціальна політика держави у період реформ та завдання соціального страхування.
2. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення в Україні.
3. Правові та організаційні принципи побудови загальнообов'язкової державної системи соціального страхування.
4. Участь держави в організаційному та фінансовому управлінні системами соціального страхування.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Склад та структурний зміст законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
2. Функції та завдання нагляду Фондів соціального страхування.
Література [1–8; 14; 16–18; 27; 29–33; 35; 36]

Тема 4. Страхування тимчасової втрати працездатності

1. Сутність та необхідність соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, що пов'язані з народженням та похованням.
2. Управління соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
3. Організаційно-правові умови здійснення соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, що пов'язані з народженням та похованням.
4. Фінансові аспекти здійснення соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, що пов'язані з народженням та похованням.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Склад та структурний зміст законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, що пов'язані з народженням та похованням.
2. Соціальні послуги при соціальному страхуванні у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, що пов'язані з народженням та похованням.

Література [1; 4; 19–21; 29; 33; 35]

Змістовий модуль II. Економіко-організаційні основи соціального страхування

Тема 5. Медичне страхування

1. Зміст та історичні передумови виникнення соціального страхування на випадок хвороби.
2. Еволюція систем охорони здоров'я у різних державах.
3. Визначення, мета, форми, завдання державного соціального медичного страхування.
4. Суб'єкти та об'єкти відносин, їх права та обов'язки.
5. Фінансові питання державного соціального медичного страхування.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Системи медичного страхування за кордоном: суб'єкти, програми медичного страхування, фінансування.
2. Проблеми реалізації російської моделі обов'язкового медичного страхування.

Література [16; 20; 21; 28–32; 34; 35]

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання

1. Сутність, необхідність та принципи соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
2. Законодавство України про загальнодержавне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
3. Управління соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання.

4. Організаційно-правові умови здійснення соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання.
5. Фінансові аспекти здійснення соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Досвід здійснення соціального страхування від нещасних випадків на виробництві за кордоном.
2. Напрями удосконалення соціального страхування від нещасних випадків на виробництві в закордонній практиці.

Література [1; 3; 5; 6; 12; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 7. Страхування на випадок безробіття

1. Соціально-економічні передумови виникнення страхування на випадок безробіття.
2. Законодавчі засади загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття в Україні.
3. Управління соціальним страхуванням на випадок безробіття.
4. Організаційно-правові умови здійснення соціального страхування на випадок безробіття.
5. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Склад та структурний зміст законодавства України про соціальне страхування на випадок безробіття.
2. Соціальні послуги при соціальному страхуванні на випадок безробіття.

Література [1–3; 16; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 8. Пенсійне страхування

1. Пенсійне забезпечення у світовій практиці.
2. Нормативно-правові акти, що регулюють державне пенсійне забезпечення в Україні.
3. Пенсійний фонд України: основні функції, завдання, структура, система управління фондом.
4. Організаційно-правові умови надання пенсії.
5. Фінансові питання пенсійного забезпечення.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Склад та структурний зміст законодавства України про пенсійне забезпечення.
2. Світові тенденції розвитку пенсійного страхування.

Література [1; 3; 7; 8; 16; 19–21; 27; 29–36]

Тема 9. Недержавне соціальне страхування

1. Взаємозв'язок соціального й особистого страхування.
2. Основні принципи і положення особистого страхування.
3. Нормативно-правові засади недержавного соціального страхування в Україні.
4. Сутність та діяльність недержавних пенсійних фондів та страхових компаній.
5. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного соціального страхування.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Напрями взаємодії недержавного та соціального страхування за кордоном.
2. Законодавче забезпечення недержавного страхування в Україні.

Література [13–16; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 10. Напрями вдосконалення соціального страхування в Україні

1. Аналіз стану системи соціального страхування в Україні.
2. Підходи до реформування системи соціального страхування.
3. Напрями реформування пенсійного страхування в Україні.
4. Пріоритетні шляхи вдосконалювання здійснення соціального страхування.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Проблеми інформаційного забезпечення при аналізі здійснення окремих видів соціального страхування в Україні.
2. Організаційно-технічні заходи розвитку системи соціального страхування в Україні

Література [1–3; 16; 19–21; 27–29; 31–36]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

Тема 1. Сутність, принципи й роль соціального страхування

1. Еволюція розвитку соціального страхування.
2. Сутність соціального страхування: основні поняття, категорії та функції.
3. Особливості формування принципів здійснення соціального страхування впродовж ХХ ст.

Література [1; 8; 11–21; 27; 29; 33]

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

1. Сучасні форми організації соціального захисту за кордоном.
2. Проблеми розвитку соціального страхування в країнах Центральної та Західної Європи.
3. Напрями розвитку соціального страхування в США та Канаді.

Література [2; 4; 6; 7; 14; 16–18; 28; 30; 31; 36]

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

1. Склад та особливості формування вітчизняного законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
2. Законодавчі вимоги до функціонування Фондів соціального страхування в Україні.
3. Вимоги держави до контролю за діяльністю суб'єктів соціального страхування в Україні.

Література [1–8; 14; 16–18; 27; 29–33; 35; 36]

Тема 4. Страхування тимчасової втрати працездатності

1. Сучасний стан організації страхування тимчасової втрати працездатності в Україні.
2. Проблеми розвитку страхування тимчасової втрати працездатності в Україні.

Література [1; 4; 19–21; 29; 33; 35]

Тема 5. Медичне страхування

1. Сучасний стан організації медичного страхування в Європейському союзі.

2. Медичне забезпечення в США та Канаді: порівняльна характеристика.
3. Проблеми розвитку медичного страхування в Російській Федерації.

Література [16; 20; 21; 28–32; 34; 35]

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання

1. Огляд іноземної практики соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
2. Стан здійснення випродовж 2002–2006 рр. соціального страхування від нещасних випадків на виробництві в Україні.
3. Особливості державного регулювання соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

Література [1; 3; 5; 6; 12; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 7. Страхування на випадок безробіття

1. Сучасний стан організації страхування на випадок безробіття в Україні.
2. Проблеми розвитку страхування на випадок безробіття в Україні.

Література [1–3; 16; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 8. Пенсійне страхування

1. Розвиток та стан пенсійного забезпечення в країнах Європейського союзу.
2. Розвиток та стан пенсійного забезпечення в США.
3. Розвиток пенсійного забезпечення в Україні.
4. Реформа пенсійного забезпечення 2003 р.: що нового?
5. Особливості запровадження рівнів пенсійного забезпечення по реформі 2003 р.

Література [1; 3; 7; 8; 16; 19–21; 27; 29–37]

Тема 9. Недержавне соціальне страхування

1. Сучасний стан добровільного особистого страхування в Україні.
2. Напрями розвитку взаємодії недержавного та соціального пенсійного страхування в Україні.

Література [1–3; 16; 19–21; 27; 29–32; 34–37]

Тема 10. Напрями вдосконалення соціального страхування в Україні

1. Проблеми здійснення та напрями вдосконалення соціального забезпечення при настанні нещасних випадків на виробництві в Україні.
2. Напрями вдосконалення пенсійного забезпечення в Україні.
3. Проблеми розвитку пенсійного забезпечення в Україні.
4. Першочергові кроки вдосконалення окремих видів соціального страхування в Україні.

Література [1–3; 16; 19–21; 27–29; 31–37]

РОЗРАХУНКОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1

За умови страхування від нещасних випадків на виробництві здійснити розрахунок страхових платежів (заробітна плата 700 грн, клас ризику 7) та страхових виплат при настанні страхового випадку, що призвели до інвалідності I групи застрахованого робітника (стаж роботи 8 років). Розглянути умови добровільного страхування та рівень забезпечення при страховій сумі 45000 грн та рівні виплат 80 % при настанні інвалідності I групи.

Завдання 2

Здійснити розрахунок страхових пенсій у солідарній системі для жінки віком 60 років зі стажем 35 років на 1 липня 2004 р. при заробітній платі, що відповідає середній заробітній платі по Україні. З'ясувати рівень пенсійного забезпечення для неї в разі призначення їй інвалідності I групи в 2002 році — на момент призначення та на поточну дату.

Завдання 3

Здійснити розрахунок страхових пенсій у солідарній системі для чоловіка віком 65 років зі стажем 45 років на 1 липня 2004 р. при заробітній платі, що відповідає середній заробітній платі по Україні. З'ясувати рівень пенсійного забезпечення для нього в разі призначення інвалідності II групи в 2000 році — на момент призначення та на поточну дату.

Завдання 4

Розрахувати допомогу з тимчасової непрацездатності до відновлення працездатності чи встановлення інвалідності та вказати джерела виплати, якщо працівник М. одержав виробничу травму на заводі “Вулкан” (неосновне місце роботи). Листок непрацездатності видалий на період з 11 по 31 березня 2004 р.

Дані про зарплату наведено в таблиці.

Розрахунковий період	Кількість робочих днів за графіком заводу “Вулкан”	Зарплата за основним місцем роботи, грн.	Зарплата за сумісництвом, грн.
Вересень	21	1700	1500
Жовтень	23	1900	1700
Листопад	21	1600	1500
Грудень	22	1800	1600
Січень	21	1700	1500
Лютий	20	1500	1400
Разом	128	10200	9200

Розрахунок виконується відповідно до алгоритму:

1) визначення середньоденної заробітної плати працівника:

_____;

2) визначення кількості робочих днів тимчасової непрацездатності: _____

3) розрахунок оплати листка непрацездатності за рахунок підприємства: _____;

4) розрахунок суми допомоги з тимчасової непрацездатності за рахунок Фонду: _____;

5) розрахунок загальної суми допомоги становитиме:

_____.

Завдання 5

Потерпілому 22 червня 2003 р. встановлено МСЕК стійку втрату професійної працездатності 30 % у зв'язку з професійним захворюванням. 11 серпня 2003 р. йому встановлено МСЕК стійку втрату професійної працездатності 15 % у зв'язку з нещасним випадком, який стався 10 вересня 1998 р. Повторне ушкодження здоров'я настало з вини одного й того самого роботодавця. Сукупний відсоток стійкої втрати працездатності за двома страховими випадками становить 45 % (довідка МСЕК від 11 серпня 2003 р.). Середня заробітна пла-

та перед настанням першого страхового випадку становила 420 грн, перед другим страховим випадком — 462 грн. Потерпілий вперше звернувся із заявою 11 серпня 2003 р. про нарахування одноразової допомоги за двома страховими випадками. При цьому він вибрав для розрахунку одноразової допомоги середню заробітну плату 462 грн. **Розрахувати одноразову допомогу в разі стійкої втрати професійної працездатності потерпілого за алгоритмом:**

- a. Розрахунок одноразової допомоги внаслідок професійного захворювання: _____
- b. Розрахунок одноразової допомоги у зв'язку з нещасним випадком на виробництві: _____

Завдання 6

Потерпілому встановлено стійку втрату професійної працездатності 60 % та III групу інвалідності. Середньомісячний заробіток перед настанням страхового випадку становив 200 грн, а пенсія за інвалідністю — 120 грн. **Розрахувати виплати потерпілому, зокрема щомісячну грошову суму, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку потерпілого, за алгоритмом:**

- a. Розрахунок максимальної щомісячної страхової виплати: _____
- b. Розрахунок суми щомісячної виплати та пенсії: _____
- c. Розрахунок призначеної суми щомісячної виплати: _____

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ з дисципліни “СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ”

Результативність самостійної роботи студентів визначається наявністю активних методів її контролю. Використовуються такі види контролю:

- *вхідний контроль* знань та умінь студентів на початку вивчення чергової дисципліни;

- *поточний контроль* — регулярний контроль рівня засвоєння матеріалу на лекціях, практичних і семінарських заняттях; мета — перевірка рівня підготовленості студентів до виконання конкретних навчальних завдань. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається викладачем;
- *рубіжний (модульний) контроль* здійснюється після завершення вивчення певних модулів;
- *підсумковий контроль* проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах.

Для досягнення мети та завдань вивчення дисципліни студенти повинні виконати запланований навчальним планом обсяг аудиторних занять (прослухати лекції та взяти участь у семінарських заняттях) та пройти поточний контроль у вигляді:

- 1) систематичності та активності роботи на семінарських заняттях протягом семестру;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання, у тому числі у формі виконання реферативних робіт.

Під час контролю систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню підлягають:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях та виступах на семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на семінарські заняття;
- результати тестового експрес-контролю.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінюванню підлягають:

- самостійне опрацювання тем загалом або окремих питань дисципліни;
- написання рефератів за темами дисципліни;
- підготовка конспектів навчальних та наукових текстів за темами, погодженими з викладачем;
- переклад іноземних текстів за темами, погодженими з викладачем.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення відповідних тем, подані в розділі “Методичне забезпечення самостійної роботи студентів”.

При виконанні письмових реферативних робіт студентам необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним

тематику, зміст реферату у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. Кожна реферативна робота повинна дати вичерпну та аргументовану відповідь на визначені в ній питання. Перелік тем рефератів наведено в розділі “Методичне забезпечення самостійної роботи студентів”. Для виконання письмових робіт студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку, та інші заздалегідь погоджені з лектором джерела інформації (Інтернет, періодичні видання, матеріали страхових компаній тощо). Наявність у роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень та висновків автора є необхідною умовою позитивного оцінювання цієї роботи. Робота захищається студентом після її надання в письмовому вигляді, перевірки та співбесіди з викладачем (лектором).

Студенти, які здійснюють навчання згідно з індивідуальним графіком, виконують три або п'ять письмових реферативних робіт, теми яких попередньо узгоджуються з викладачем.

Рубіжний (модульний) контроль полягає у виконанні модульних завдань, під час якого оцінюванню підлягають:

- відповідь на теоретичне питання;
- результат тестування;
- розв'язання задачі.

Модульний контроль здійснюється двічі на семестр на семінарських заняттях у вигляді контрольної роботи за наступними розділами та темами дисципліни (див. таблицю).

Умови здійснення модульного контролю з дисципліни “Соціальне страхування”

Модуль	Назва модуля і теми дисципліни	Строки контролю	Форми контролю
I	“Теоретико-методичні засади соціального страхування. Окремі види соціального страхування” (теми 1–5 згідно з Тематичним планом дисципліни)	Після вивчення зазначених тем	Контрольна робота
II	“Економіко-організаційні основи соціального страхування” (теми 6–10 згідно з Тематичним планом дисципліни)	Після вивчення зазначених тем	Контрольна робота

Завдання для модульного контролю складаються з трьох питань:

- для першого модуля завдання включає теоретичне питання, одне тестове завдання (п'ять тестових питань) і одну задачу;

- для другого модуля завдання включає два теоретичних питання і одне тестове завдання (п'ять тестових питань).

Порядок організації поточного оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Для досягнення мети та завдань вивчення дисципліни студенти повинні виконати запланований навчальним планом обсяг аудиторних занять (прослухати лекції та взяти участь у семінарських заняттях) і пройти поточний контроль у вигляді виконання домашньої контрольної роботи за тематикою та варіантами, визначеними в Програмі вивчення дисципліни “Соціальне страхування” (автор Бігдаш В. Д., МАУП, 2005 р.).

Загальна оцінка результатів контролю

Результати поточного контролю включають всі його складові і оцінюються як задовільні за наявності задовільних оцінок за виконання завдань на семінарських заняттях (для студентів денної форми навчання), виконання домашньої контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) та модульних завдань. Якщо за результатами поточного контролю знань студент одержав незадовільні оцінки, він не допускається до заліку.

У разі невиконання завдань поточного контролю знань з поважних на це причин студент має право з дозволу декана скласти їх до останнього семінарського заняття. Порядок складання визначає викладач, який веде семінарські заняття.

Порядок організації підсумкового оцінювання знань студентів

Підсумковий контроль та оцінювання знань студентів здійснюється в формі іспиту. Іспит проводиться у письмовій формі за білетами, укладеними на основі навчальної програми дисципліни, затвердженої кафедрою.

При складанні іспиту студентам пропонується відповісти на питання, які наведені в параграфі “Питання до семестрового контролю”. Кожний білет формується викладачем з трьох питань. Перша група питань контролює рівень засвоєння фундаментальних знань, друга група — рівень засвоєння прикладних питань дисципліни, і третя група — рівень вміння застосовувати набуті фундаментальні і прикладні знання в реальних ситуаціях (третє питання подається, як правило, у формі задачі).

Рівень знань оцінюється за п'ятибальною системою, виходячи з таких критеріїв:

1. Оцінка “відмінно” ставиться у разі, якщо студент дає обґрунтовані, глибокі і теоретично правильні відповіді на поставлені питання; виявляє здібність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робити логічні висновки і узагальнення; демонструє уміння висловлювати і аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на те чи інше питання; використовує достовірні дані, які підтверджують тези відповіді на питання; демонструє знання законодавчих актів України, інструкцій, підручників, посібників.

2. Оцінка “добре” ставиться у разі, якщо студент володіє матеріалом на рівні вимог, наведених вище, але під час розкриття змісту питань ним були допущені незначні помилки при формулюванні термінів і категорій, допускалися неточності у використанні цифрового матеріалу, при посиланні на конкретні часові періоди та дати.

3. Оцінка “задовільно” ставиться у разі, якщо студент неправильно відповів на одне з питань білета або не дав вичерпних і достатньо обґрунтованих відповідей на всі поставлені питання.

4. Оцінка “незадовільно” ставиться у разі, якщо студент дав неправильні відповіді або зовсім не відповів на два чи три питання. У відповідях на питання відсутні належні докази і аргументи. Зроблені висновки не вичерпні або помилкові.

На підсумкову оцінку впливає неохайне оформлення роботи; порушення логічної послідовності у розкритті сутності питань. При визначенні екзаменаційної оцінки також враховуються результати поточної успішності студента протягом семестру.

ПИТАННЯ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Зміст понять “соціальний захист” і “соціальне страхування”.
2. Сутність понять “соціальний ризик” і “соціальний страховий випадок”.
3. Основні принципи соціального страхування.
4. Стан системи соціального страхування в Україні.
5. Суб'єкти соціального страхування.
6. Розвиток соціального партнерства.
7. Об'єкти соціального страхування.
8. Міжнародні норми і принципи соціального страхування та їх еволюція.

9. Міжнародні вимоги до захисту соціально-трудових прав громадян.
10. Механізми самоврядування в системі соціального страхування.
11. Джерела, засоби і форми залучення і нагромадження коштів соціального страхування.
12. Принципи та напрями реформування системи соціального страхування за кордоном.
13. Шляхи реформування системи соціальної допомоги.
14. Нагляд та роль держави в системі соціального страхування.
15. Суб'єкти державного регулювання соціального страхування в Україні та їх функції.
16. Методи та заходи державного регулювання соціального страхування в Україні.
17. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
18. Економічне обґрунтування норм соціального страхування. Принципи розрахунків страхових внесків на соціальне страхування.
19. Фонд соціального страхування, його функції та обов'язки.
20. Вимоги вітчизняного законодавства до здійснення соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
21. Страхові ризики та страхові випадки обов'язкового страхування від нещасних випадків на виробництві.
22. Особливості визначення обставин страхових випадків при страхуванні від нещасних випадків на виробництві та професійному захворюванні.
23. Страхові виплати працівнику при страхуванні від нещасних випадків.
24. Страхові виплати утриманцям працівника при страхуванні від нещасних випадків.
25. Недержавне страхування від нещасних випадків.
26. Принципи формування та нормативи страхових тарифів при здійсненні соціального страхування від нещасного випадку на виробництві.
27. Принципи визначення ступеня втрати працездатності.
28. Управління соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві.
29. Стан та перспективи розвитку соціального страхування від нещасного випадку на виробництві.
30. Державна соціальна система охорони здоров'я, її особливості, джерела фінансування.

31. Медичне страхування, форми та особливості організації і проведення.
32. Суб'єкти загальнообов'язкового медичного страхування.
33. Права та обов'язки суб'єктів загальнообов'язкового медичного страхування та їх взаємодія.
34. Принципи загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.
35. Визначення розмірів страхових платежів у соціальному медичному страхуванні.
36. Програми у сфері державного соціального медичного страхування.
37. Контроль у системі медичного страхування.
38. Джерела формування коштів при соціальному медичному страхуванні, порядок їх надходження та використання.
39. Еволюція систем пенсійного забезпечення.
40. Основні тенденції розвитку пенсійного забезпечення за кордоном.
41. Пенсійний Фонд України: повноваження, завдання, функції.
42. Принципи визначення розміру "трудоових" пенсій.
43. Пенсії за віком.
44. Реформування у сфері пенсійного забезпечення.
45. Умови виплати пенсій у солідарній системі.
46. Умови виплати пенсій у накопичувальній системі.
47. Види пенсій та особливості їх призначення.
48. Пенсії по інвалідності.
49. Пенсія за вислугу років.
50. Пенсії в разі втрати годувальника.
51. Соціальні пенсії.
52. Соціальне пенсійне страхування робітників і службовців.
53. Види доходів і трудової діяльності, що зараховуються до пенсійного стажу та обсягу пенсійного забезпечення.
54. Нагляд у сфері державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
55. Умови надання і тривалість страхової виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.
56. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
57. Права та обов'язки суб'єктів страхування з тимчасової втрати працездатності.

58. Страхові випадки, умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати.
59. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності.
60. Право на допомогу на поховання та її розмір.
61. Організаційно-правові умови здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
62. Розвиток ринку праці та зайнятість населення, удосконалення трудових відносин.
63. Страхові випадки при страхуванні на випадок безробіття.
64. Особи, які підлягають та не підлягають страхуванню на випадок безробіття.
65. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та його функції з управління страхуванням на випадок безробіття.
66. Джерела коштів Фонду страхування на випадок безробіття та їх використання.
67. Розмір та порядок сплати страхових внесків при страхуванні на випадок безробіття.
68. Програми забезпечення зайнятості як превентивний інструмент соціального страхування.
69. Розмір та види страхової допомоги по безробіттю.
70. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.
71. Припинення, відкладення виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття або/та скорочення їх тривалості.
72. Порівняльний аналіз соціального та особистого недержавного страхування.
73. Вимоги чинного законодавства до здійснення недержавного соціального страхування в Україні.
74. Напрями вивчення й формування попиту на недержавне соціальне страхування.
75. Недержавне медичне страхування за кордоном.
76. Недержавне медичне страхування в Україні.
77. Основні принципи і положення здійснення недержавного особистого страхування.
78. Недержавне страхування від нещасних випадків.
79. Недержавне страхування від тимчасової втрати працездатності.
80. Недержавне страхування як засіб зменшення ризику безробіття.
81. Недержавне пенсійне забезпечення та шляхи його здійснення.

82. Сутність діяльності недержавних пенсійних фондів.
83. Професійні та корпоративні пенсійні системи.
84. Добровільне пенсійне страхування на умовах його здійснення страховими компаніями.
85. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.
86. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного особистого страхування.
87. Принципи реформування системи соціального страхування в Україні.
88. Шляхи реформування системи пенсійного забезпечення.
89. Шляхи реформування системи соціальної допомоги (розвиток адресної допомоги).
90. Роль держави у реформуванні системи соціального страхування.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Страхувальником у соціальному страхуванні може бути:

- a) будь-яка фізична особа — громадянин України або іноземець;
- b) дієздатна фізична особа;
- c) юридична особа;
- d) особа, що визначена b) та c), та яка є роботодавцем відповідно до вимог законодавства по соціальному страхуванню;
- e) особа, що визначена a), b) та c), та яка є роботодавцем.

2. Застрахований у соціальному страхуванні — це:

- a) особа, страховий інтерес до майна якої застрахований іншою особою — страхувальником, що уклав зі страховиком договір страхування;
- b) особа, що має право на отримання відповідної компенсації у разі настання непрацездатності з причин, визначених законодавством, зі спеціального грошового фонду;
- c) особа, щодо страхування якої за її згодою іншою особою — страхувальником — укладений договір обов'язкового страхування відповідальності зі страховиком.

3. Ставка страхової премії при соціальному страхуванні визначається:

- a) за згодою сторін договору комерційного страхування;

- b) за статистичними даними, з урахуванням особливостей суб'єктів, що страхуються, та ризиків їх трудової діяльності;
- c) за статистичними даними, з урахуванням особливостей об'єктів, що страхуються, та їх ризиків, а також попиту/пропозиції на певну страхову послугу.

4. Соціальний ризик характеризується так:

- a) суттєво залежить від волі та бажання застрахованої людини;
- b) пов'язаний із трудовою діяльністю людини;
- c) визначається законодавчими актами держави;
- d) випадковий і ненавмисний насамперед з боку страховика.

5. Економічна функція соціального страхування здійснює:

- a) скорочення різниці в матеріальному забезпеченні працюючих та тих, що не мають засобів до існування з поважних причин;
- b) створює грошові фонди для забезпечення всіх соціальних програм у державі;
- c) розподіляє валовий внутрішній продукт для вирівнювання доходів — громадян при настанні визначених обставин для певних громадян.

6. Демографічна функція соціального страхування:

- a) встановлює право на одержання соціального забезпечення громадянином за наявності його участі в трудовій діяльності в певному регіоні;
- b) здійснюється шляхом впливу соціальної виплати на такі процеси, як народжуваність, смертність, відтворення населення;
- c) дає змогу підтримати відповідний матеріальний рівень та соціальний статус при настанні соціальних страхових випадків.

7. Соціальна допомога характеризується так:

- a) гарантує забезпечення на рівні прожиткового мінімуму;
- b) забезпечує рівень добробуту громадянина вище середнього;
- c) здійснюється в обов'язковій та добровільній формі;
- d) виплати здійснюються за принципом субсидіарності.

8. Модель соціального страхування за Бісмарком базується на принципах:

- a) соціальне забезпечення одержують тільки працівники, що зайняті в економіці;
- b) соціальне забезпечення здійснюється для робітників, які використовують комерційне страхування, оскільки ці робітники мають заробітну плату вище визначеного розміру;

- с) управління соціальним забезпеченням здійснюють соціальні партнери — наймані працівники та роботодавці;
- д) система соціального страхування здійснюється як добровільна.

9. Модель соціального страхування Беверіджа базується на принципах:

- а) універсальності покриття соціальних ризиків, єдності в організації страхування;
- б) державне управління системою соціального страхування без ознак партнерства між державою, роботодавцем та працівниками;
- с) інтеграції основних форм соціального забезпечення: соціального страхування, соціальної допомоги та взаємного страхування.

10. До видів соціального страхування, що здійснюються в Україні, належать:

- а) страхування від нещасних випадків пасажирів при поїздках на міжміських сполученнях;
- б) страхування пенсій;
- с) страхування на випадок безробіття;
- д) страхування на випадок повноліття;
- е) страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.

11. Види соціального страхування, що передбачені Законом 1998 р. та не введені в Україні:

- а) страхування пенсій;
- б) страхування на випадок безробіття;
- с) медичне страхування;
- д) страхування від нещасних на виробництві та професійного захворювання;
- е) страхування тимчасової втрати працездатності.

12. Принципами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- а) конкуренції, співстрахування, перестрахування;
- б) солідарності та субсидування;
- с) обов'язковість фінансування страховиками-фондами витрат, пов'язаних із наданням визначених матеріального забезпечення та послуг.

13. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування включають:

- a) контрибуції, суброгації, франшизи;
- b) забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум;
- c) паритетності представників суб'єктів соціального страхування в його управлінні;
- d) державних гарантій реалізації застрахованими своїх прав.

14. На добровільних засадах у соціальному страхуванні беруть участь:

- a) дієздатні особи — громадяни України та іноземці;
- b) фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок);
- c) громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності.

15. Страхувий стаж у системі соціального страхування — це:

- a) строк, протягом якого особа здійснює діяльність тільки за контрактом або тільки за трудовим договором;
- b) строк, протягом якого особа здійснює діяльність за контрактом або трудовим договором та за неї сплачуються страхові внески;
- c) строк, протягом якого діє договір особистого страхування застрахованого працівника, що укладено страхувальником-роботодавцем.

16. Для конкретних видів соціального страхування строк страхового стажу:

- a) встановлюється у договорі страхування застрахованого-працівника;
- b) визначається відповідним законом України;
- c) обчислюється за методикою, визначеною виключно інструкціями Фонду за відповідним видом соціального страхування.

17. Свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

- a) видається за кожним видом соціального страхування;
- b) видається тільки особам, які підлягають соціальному страхуванню;
- c) єдине для всіх видів страхування та є документом суворої звітності;
- d) порядок його видачі визначається в договорі колективного страхування з Фондом;

е) порядок видачі та зразок свідоцтва затверджується Кабінетом Міністрів України.

18. Сутність соціальної допомоги виявляється в наступному:

- а) джерелом фінансування є кошти державного бюджету;
- б) вид та розмір допомоги визначається заздалегідь і не залежить від інших доходів, які отримує громадянин, або від його майнового стану;
- в) вид та розмір допомоги визначається заздалегідь і залежить від інших доходів, які отримує громадянин, або від його майнового стану.

19. Застраховані особи не беруть участі у формуванні фондів при соціальному страхуванні:

- а) пенсійному;
- б) на випадок безробіття;
- в) від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;
- г) медичному.

20. До підзаконних актів соціального страхування належать:

- а) закони Верховної Ради України;
- б) постанови Кабінету Міністрів України;
- в) укази Президента;
- г) накази, роз'яснення Міністерства праці і соціальної політики;
- д) розпорядження Держфінпослуг;
- е) нормативні акти Пенсійного фонду;
- ж) міжнародно-правові акти, на які дана згода Верховної Ради України.

21. Фонд соціального страхування – це організація:

- а) некомерційна;
- б) бюджетна;
- в) самоврядна;
- г) виконавчої влади.

22. Управління страховим Фондом у межах та порядку, що визначаються його статутом, здійснює:

- а) наглядова рада Фонду;
- б) виконавча дирекція Фонду;
- в) правління Фонду.

23. Державний нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування здійснює:

- a) Міністерство праці та соціальної політики;
- b) Пенсійний фонд;
- c) Головне контрольно-ревізійне управління;
- d) Держнаглядохоронпраці та Держнаглядпраці;
- e) Держфінпослуг;
- f) Міністерство економіки;
- g) Кабінет Міністрів України.

24. Перші п'ять днів тимчасової непрацездатності оплачуються:

- a) за рахунок коштів Фонду;
- b) за рахунок коштів підприємства за основним місцем роботи.

25. При тимчасовій непрацездатності застрахованої особи у зв'язку з доглядом за хворою дитиною віком до 14 років надання допомоги здійснюється:

- a) з шостого дня;
- b) з першого дня;
- c) за період не більше, ніж за 14 календарних днів;
- d) за період не більше, ніж за 21 календарний день;
- e) при стаціонарному лікуванні за весь час перебування з хворою дитиною.

26. Допомога при захворюванні по соціальному страхуванні від тимчасової непрацездатності під час перебування застрахованої особи у відпустці у зв'язку з навчанням:

- a) надається;
- b) не надається;
- c) надається, якщо це передбачено в договорі комерційного страхування від нещасних випадків.

27. Для застрахованих осіб, що мають страховий стаж більше восьми років, допомога по тимчасовій непрацездатності розраховується (у відсотках від середньої заробітної плати (доходу) у розмірі:

- a) 60 %;
- b) 80 %;
- c) 100 %.

28. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” був прийнятий Верховною Радою:

- a) у 1999 р.;
- b) у 2000 р.;
- c) у 2001 р.;
- d) у 2002 р.

29. Переважно обов’язкова медична страхова система представлена в таких країнах:

- a) Велика Британія;
- b) Австрія;
- c) Італія;
- d) Франція;
- e) Данія;
- f) Німеччина;
- g) Швейцарія;
- h) Канада;
- i) США;
- j) Японія.

30. У Росії страховим медичним організаціям надається право одночасно проводити обов’язкове і добровільне медичне страхування громадян:

- a) так;
- b) ні.

31. При соціальному медичному страхуванні розмір страхового внеску визначається виходячи із:

- a) рівня фінансової стійкості приватних страхових організацій;
- b) обсягу базової програми;
- c) рівня шахрайства в медичних організаціях;
- d) цін на медичні послуги;
- e) рівня доходу найбільш забезпечених груп населення.

32. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” був прийнятий Верховною Радою:

- a) у 1999 р.;
- b) у 2000 р.;

- c) у 2001 р.;
- d) у 2002 р.

33. Допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків надається дитині до 16 років або до закінчення навчання, але не довше ніж до досягнення 23 років, у разі:

- a) заподіяння шкоди цій дитині-зародку внаслідок травмування на виробництві її матері під час вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом;
- b) заподіяння шкоди цій дитині-зародку внаслідок професійного захворювання її матері під час вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом;
- c) заподіяння шкоди цій дитині-зародку під час вагітності працюючої матері з будь-якої причини, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом.

34. Нещасний випадок або професійне захворювання, яке сталося внаслідок порушення нормативних актів про охорону праці застрахованим:

- a) є страховим випадком;
- b) не є страховим випадком.

35. При соціальному страхуванні від нещасних випадків страхові виплати від страхового стажу застрахованої особи:

- a) не залежать;
- b) залежать.

36. При соціальному страхуванні від нещасних випадків виплати залежать від:

- a) мінімальної заробітної плати;
- b) середньої заробітної плати застрахованої особи;
- c) середньої заробітної плати в Україні;
- d) прожиткового мінімуму.

37. У системі пенсійного забезпечення України за результатами тендера на управління пенсійними активами між Радою Накопичувального фонду та компаніями з управління активами договори укладаються на:

- a) 3 роки;
- b) 5 років;
- c) 7 років;
- d) 10 років.

38. За рахунок коштів Накопичувального фонду застрахована особа в разі досягнення пенсійного віку має право на отримання:

- a) пенсії за віком;
- b) довічної обумовленої пенсії;
- c) пенсії у зв'язку з втратою годувальника;
- d) довічної пенсії подружжя;
- e) одноразової виплати;
- f) довічної пенсії з установленим періодом.

39. В обов'язковому порядку до Накопичувального фонду перераховувати страхові внески будуть громадяни, яким на день запровадження Накопичувального фонду:

- a) чоловікам виповнилося 40–50 років, а жінкам — 35–45 років;
- b) чоловікам не виповнилося 40 років, а жінкам — 35 років;
- c) чоловікам виповнилося 50 років включно, а жінкам — 45 років включно.

40. Застрахована особа, в якої є рахунок у Накопичувальному фонді, право перевести свої обов'язкові пенсійні заощадження з Накопичувального фонду до вибраного нею недержавного пенсійного фонду:

- a) має;
- b) не має;
- c) не має, оскільки попередньо не узгодила це з роботодавцем;
- d) має, оскільки попередньо узгодила це з роботодавцем.

41. У зв'язку з втратою годувальника його батьки, які не були на його утриманні, право на пенсію:

- a) мають;
- b) мають, якщо втратили джерело засобів до існування;
- c) не мають.

42. Для робітника у віці 24 роки мінімальний стаж для призначення пенсії по інвалідності становить (у роках):

- a) три;
- b) чотири;
- c) п'ять.

43. Встановлено такий мінімальний розмір пенсії за віком (у відсотках до середньої зарплати працівників, зайнятих у галузях економіки України, за попередній рік) за наявності міні-

мального страхового стажу (для чоловіків 25 років, для жінок 20 років):

- a) 15 %;
- b) 20 %;
- c) 30 %;
- d) 40 %.

44. У солідарній системі пенсійного страхування України розмір пенсій за віком визначається за формулою, яка враховує:

- a) щорічну середню заробітну плату в Україні;
- b) коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи;
- c) заробіток, з якого сплачені страхові внески до Пенсійного фонду України;
- d) середню заробітну плату в Україні за рік, що передує року звернення за призначенням пенсії;
- e) ступінь непрацездатності застрахованої особи;
- f) щомісячну середню заробітну плату працюючого в Україні.

45. Індивідуальний коефіцієнт заробітку (доходу) залежить від:

- a) тривалості страхового стажу;
- b) заробітку, з якого сплачені страхові внески до Пенсійного фонду України;
- c) середньої заробітної плати в Україні за рік, що передує року звернення за призначенням пенсії;
- d) середньої заробітної плати в Україні за місяць, за який визначається індивідуальний коефіцієнт заробітку.

46. На призначення пенсії за віком особи мають право після досягнення чоловіками 60 років, жінками 55 років та наявності страхового стажу не менше років, ніж:

- a) п'ять;
- b) сім;
- c) десять;
- d) п'ятнадцять.

47. Один рік страхового стажу участі в солідарній системі пенсійного страхування дорівнює (у відсотках):

- a) 0,6 %;
- b) 0,8 %;
- c) 1 %;
- d) 1,2 %.

48. Страхові внески до складу обов'язкових платежів системи оподаткування:

- a) входять;
- b) не входять.

49. У солідарній системі призначаються такі пенсії:

- a) довічна пенсія подружжя;
- b) пенсія за віком;
- c) пенсія по інвалідності внаслідок загального захворювання (у тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою);
- d) пенсія по інвалідності від нещасних випадків на виробництві;
- e) пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

50. За видами пенсійні фонди можуть утворюватися як:

- a) відкриті;
- b) закриті;
- c) корпоративні;
- d) професійні.

51. Управління активами недержавних пенсійних фондів може здійснюватися (за наявності ліцензії) такими особами:

- a) зберігачем;
- b) компанією з управління активами;
- c) банком щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду;
- d) професійним адміністратором, який отримав ліцензію на провадження діяльності з управління активами.

52. Роботодавець право обмежувати працівників на участь у корпоративному пенсійному фонді:

- a) не має;
- b) має.

53. Управління активами недержавних пенсійних фондів здійснюють:

- a) банк;
- b) компанія з управління активами;
- c) банк, щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду;
- d) професійний адміністратор.

54. Недержавний пенсійний фонд може обслуговуватися:

- a) у кількох зберігачів;

- b) в одного зберігача;
- с) у кількох зберігачів, якщо це передбачено в статуті НПФ.

55. Пенсійні виплати з Накопичувального фонду включати в оподаткування доходів фізичних осіб:

- a) планується;
- b) не планується;
- с) не планується, якщо це передбачено в договорі з роботодавцем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Основи законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 14.01.98 № 16/98-ВР.
2. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 02.03.2000 № 1533-ІІІ.
3. Закон України “Про розмір внесків на деякі види загальнообов’язкового державного соціального страхування” від 11.01.01 № 2213-ІІІ.
4. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами, зумовленими народженням та похованням” від 18.01.01 № 2240-ІІІ.
5. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23.09.99 № 1105-ХІV.
6. Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 22.02.01 № 2272-ІІ.
7. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 09.07.03 № 1058-ІV.
8. Закон України “Про недержавне пенсійне забезпечення” від 09.07.03 № 1057-ІV.
9. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про страхування” від 04.10.01 № 2745-ІІІ.
10. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне медичне страхування”. Проект (14.05.02).
11. Бондарчук М. До питання поняття соціального страхування // Підприємство, господарство і право. — 2001. — № 7. — С. 75–76.

12. *Залетов О. М., Соболев А. М., Бондар О. В.* Страхування від нещасних випадків: Навч. посіб. — К.: Міжнар. агенція “BeeZone”, 2003. — 352 с.
13. *Надточій Б. О.* Соціальне страхування у контексті історії. — www.pension.kiev.ua
14. *Роик В. Д.* Социальное страхование: направление реформы // Человек и труд. — 1993. — № 3.
15. *Сирота И. М.* Право социального обеспечения в Украине: Учебник. — 3-е изд., перераб. и доп. — Харьков: Одиссей, 2002. — 384 с.
16. *Скурятівський В. А., Палій О. М.* Основи соціальної політики: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 200 с.
17. *Социальное и личное страхование (опыт страхового рынка ФРГ).* — М.: АНК ИЛ, 1996.
18. *Социальное страхование и социальная защита: Доклад Генерального директора Международной конференции труда.* — Женева: МБТ, 1993.
19. *Социальное страхование: Сб. систематизированного законодательства.* — К.: Блиц-информ, 2004. — № 4.
20. *Фильев В. Й.* Социальное страхование в России и зарубежных странах. — М.: ЗАО “Бизнес-школа “Интел-Синтез”, 1997.
21. *Юрій С. І., Шаварина М. П., Шаманська Н. В.* Соціальне страхування: Підручник. — К.: Кондор, 2004. — 464 с.
22. <http://www.dfp.gov.ua> — сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.
23. <http://www.rada.gov.ua> — сайт Верховної Ради України.
24. <http://www.mlsp.gov.ua/> — сайт Міністерства праці та соціальної політики України.
25. <http://www.padco.kiev.ua/> — сайт компанії Падко.
26. <http://www.pension.kiev.ua/> — сайт “Пенсійна реформа”.
27. <http://www.pfu.gov.ua/> — Пенсійний фонд України.

Додаткова

28. *Ламперт Х.* Социальная рыночная экономика. Германский путь. — М.: Дело, 1993.
29. *Лисицын Ю. П., Стародубов В. И., Савельева Е. Н.* Медицинское страхование: Учеб. пособие. — М.: Медицина, 1995. — 144 с.
30. *Основы страховой деятельности: Учебник / Отв. ред. проф. Т. А. Федорова.* — М.: БЕК, 1999. — 776 с.
31. *Страховое дело: Учебник / Под ред. проф. Л. И. Рейтмана.* — М.: РосТo, 1992. — 526 с.

32. *Страховання*: Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. — К.: Вид-во КНЕУ, 2002. — 599 с.
33. *Страховання*: теорія та практика: Навч.-метод. посіб. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временко та ін.; За заг. ред. проф. Н. М. Внукової. — Х.: Бурун Книга, 2004. — 376 с.
34. *Четыркин Е. М.* Пенсионные фонды. Зарубежный опыт для отечественных предприятий, актуарные расчеты. — М.: АО “АРГО”, 1993.
35. *Шелехов К. В., Бігдаш В. Д.* Страховання. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. — К.: ІЕУГП, 2000. — 268 с.
36. <http://www.forinsurer.com> — сайт “Для страховальника”.
37. <http://www.uainsur.com> — сайт Ліги страхових організацій України.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Плани практичних та семінарських занять	4
Тести для семінарських та практичних занять	7
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Соціальне страхування”	43
Теми рефератів.....	48
Розрахункові завдання для самостійної роботи.....	50
Методичне забезпечення контролю знань з дисципліни “Соціальне страхування”	52
Питання до семестрового контролю	57
Тестові завдання до підсумкового контролю	61
Список літератури.....	71

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп’ютерне верстання *Т. Г. Замура*

Зам. № ВКЦ-3347

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП